

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Rakennus- ja lupalautakunta	40	05.02.2019	11	

1603-2019 (10 03 00)

Rakennussuunnittelutehtävän vaativuuden määrittäminen

Tiivistelmä:

Rakennushankkeen rakennussuunnittelutehtävän vaativuuden arvioinnissa luovutaan Turun omasta tulkintaohjeesta ja noudatetaan jatkossa ympäristöministeriön laatimaa tulkintaohjetta. Pääsuunnittelijan kelpoisuuden osalta noudatetaan edelleen aikaisemmin päätettyjä vaatimuksia.

Rlupalk § 40

Rakennusvalvonta, valvontalakimies Esa Mettälä 31.1.2019:

Tulkintaohjeet ja säädökset

Rakennuslautakunta on viimeksi 10.2.2016 § 55 päättänyt rakennushankkeen suunnittelijoiden ja työnjohdon pätevyyttä koskevista ohjeista, joiden mukaisesti rakennusvalvonnassa on toimittu. Tämän jälkeen osa säädöksistä on jälleen muuttunut ja Suomen 10 suurinta kaupunkia, ns. topten-kaupungit, ovat yhteistyössä laatineet tulkintaohjeita, joiden noudattamiseen myös Turku on osaltaan sitoutunut.

Rakennushankkeen suunnittelutehtävän vaativuuden määräytymisestä ei kuitenkaan ole kaupunkien yhteisiä tulkintaohjeita. Tältä osin on tarpeen määrittää, minkälaisilla ohjeilla ja tulkintasuosituksilla Turun kaupungin rakennusvalvonnassa toimitaan.

Rakennushankkeen suunnittelutehtävän vaativuus määritellään maankäyttö- ja rakennuslain sekä rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä annetun valtioneuvoston asetuksen säädösten perusteella. Nämä säädökset ovat velvoittavia. Koska velvoittavat säädökset ovat kuitenkin aina viime kädessä tulkinnanvaraisia, on tarpeen antaa tulkintoja mahdollisimman pitkälle yhtenäistäviä tarkempia ohjeita säädösten soveltamisesta.

Edellä mainitun lain ja asetuksen tulkinnasta on ympäristöministeriö antanut tulkintaohjeet, jotka ovat voimassa toistaiseksi. Ympäristöministeriön ohjeet eivät ole velvoittavia mutta niiden tarkoituksena on ohjata kuntien rakennusvalvontojen tulkintoja yhtenäiseksi, jolloin rakentamisen laatu sekä rakennushankkeeseen ryhtyvien ja suunnittelijoiden tasapuolinen kohtelu paranevat.

Velvoittavat säädökset

Maankäyttö- ja rakennuslain 120 d § Suunnittelutehtävien vaativuusluokat:

Suunnittelutehtävät kuuluvat vaativuusluokkiin, joita ovat vaativa suunnittelutehtävä, tavanomainen suunnittelutehtävä ja vähäinen suunnittelutehtävä.

Vaativuusluokka määräytyy suunnittelutehtävän arkkitehtonisten, toiminnallisten ja teknisten vaatimusten, rakennuksen ja tilojen käyttötarkoituksen, rakennuksen terveellisyyteen ja energiatehokkuuteen liittyvien sekä rakennusfysikaalisten ominaisuuksien, rakennuksen koon, rakennussuojelun sekä kuormitusten ja palokuormien, suunnittelu-, laskenta- ja mitoitusmenetelmien, kantavien rakenteiden vaativuuden ja ympäristöstä ja rakennuspaikasta aiheutuvien vaatimusten perusteella.

Sen lisäksi, mitä edellä 1 momentissa säädetään, voi suunnittelutehtävän vaativuusluokka olla poikkeuksellisen vaativa, jos jokin 2 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista tai ominaisuuksista on poikkeuksellinen.

Samassa rakennushankkeessa voi olla eri vaativuusluokkiin kuuluvia suunnittelutehtäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suunnittelutehtävän vaativuusluokan määräytymisestä.

Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä 2 luku:

2 luku

Rakennussuunnittelutehtävien vaativuus

2 §

Vähäinen rakennussuunnittelutehtävä

Rakennussuunnittelutehtävä on vähäinen, jos suunniteltava rakennus on yksikerroksinen ja kooltaan pieni, muuhun käyttöön kuin asumiseen tai työntekoon tarkoitettu eikä rakennuksen ympäristöstä tai rakennuspaikasta aiheudu suunnittelulle erityisiä vaatimuksia.

Rakennussuunnittelutehtävä on vähäinen, jos suunniteltava korjaus- ja muutostyö on yksinkertainen ylläpitokorjaus.

3 §

Tavanomainen rakennussuunnittelutehtävä

Rakennussuunnittelutehtävä on tavanomainen, jos suunniteltava rakennus on yksi- tai kaksikerroksinen ja kooltaan pienehkö, arkkitehtonisilta, teknisiltä ja toiminnallisilta vaatimuksiltaan tavanomainen eikä rakennuksen käyttötarkoituksesta, ympäristöstä tai rakennuspaikasta aiheudu suunnittelulle erityisiä vaatimuksia.

Rakennussuunnittelutehtävä korjaus- ja muutostyössä on tavanomainen, jos korjaus- ja muutostyön arkkitehtoniset, tekniset ja toiminnalliset vaatimukset ovat tavanomaiset eikä rakennuksen ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakennuksen käyttötarkoituksesta tai ominaisuudesta aiheudu suunnittelulle erityisiä vaatimuksia.

4 §

Vaativa rakennussuunnittelutehtävä

Rakennussuunnittelutehtävä on vaativa, jos:

- 1) suunniteltavassa rakennuksessa on enemmän kuin kaksi kerrosta tai rakennus on muuten kooltaan suuri;
- 2) rakennuksen on täytettävä korkeat arkkitehtoniset, tekniset tai toiminnalliset vaatimukset käyttötarkoituksensa tai ominaisuuksiensa vuoksi;
- 3) rakennuksen ympäristöstä aiheutuu erityisiä vaatimuksia rakennuksen arkkitehtuurin sovittamiselle kaupunkikuvaan tai maisemaan; taikka
- 4) rakennuspaikasta aiheutuu suunnittelulle erityisiä vaatimuksia.

Rakennussuunnittelutehtävä korjaus- ja muutostyössä on vaativa, jos korjaus- ja muutostyön arkkitehtoniset, tekniset tai toiminnalliset vaatimukset ovat korkeat tai rakennuksen ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakennuksen käyttötarkoituksesta tai ominaisuudesta aiheutuu suunnittelulle erityisiä vaatimuksia.

5 §

Poikkeuksellisen vaativa rakennussuunnittelutehtävä

Rakennussuunnittelutehtävä on poikkeuksellisen vaativa, jos:

- 1) suunniteltavan rakennuksen on täytettävä poikkeuksellisen korkeat arkkitehtoniset, tekniset tai toiminnalliset vaatimukset käyttötarkoituksensa tai ominaisuuksiensa vuoksi;
- 2) rakennus suunnitellaan suojeltuun tai muutoin kaupunkikuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaaseen ympäristöön tai kaupunkirakenteellisesti erittäin merkittävään ympäristöön; taikka
- 3) suunnittelu edellyttää uusien tai muutoin erittäin vaativien suunnittelu-, laskenta- tai mitoitusmenetelmien käyttöä.

Rakennussuunnittelutehtävä korjaus- ja muutostyössä on poikkeuksellisen vaativa, jos korjaus- ja muutostyön arkkitehtoniset, tekniset tai toiminnalliset vaatimukset ovat poikkeuksellisen korkeat tai rakennuksen arvokkaasta ympäristöstä tai rakennuksen käyttötarkoituksesta tai ominaisuudesta aiheutuu suunnittelulle poikkeuksellisia vaatimuksia.

Nämä säädökset koskevat kaikkia rakennustöitä hankkeen koosta riippumatta ja sekä uudisrakentamista että korjaus- ja muutostöitä.

Ympäristöministeriön ohje rakennussuunnittelutehtävän vaativuudesta

Suunnittelutehtävien vaativuusluokkia on asetuksen mukaisesti neljä: Vähäinen, tavanomainen, vaativa ja poikkeuksellisen vaativa. Suurin osa viranomaislupaa vaativista rakennushankkeista on tavanomaisia tai vaativia suunnittelutehtäviä.

Vaativan suunnittelutehtävän määrittelyyn liittyvistä perusteista yksi liittyy rakennuksen kokoon, yksi muutoin rakennukselta vaadittaviin ominaisuuksiin ja kaksi rakennuspaikkaan. Yhdenkin asetuksen kriteerin täytyminen nostaa hankkeen aina vaativaan luokkaan.

Valtioneuvoston rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä annetun asetuksen perustelumuistiossa sekä ympäristöministeriön ohjeessa rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista on tulkintaohjeita suunnittelun vaativuuden arviointiin. Niiden mukaan asumiseen tai työntekoon tarkoitettu rakennus kuuluu aina vähintään tavanomaiseen vaativuusluokkaan. Rakennukseen liittyvistä kriteereistä esimerkiksi suojellun rakennuksen korjaus- ja muutostyö kuuluu yleensä vähintään vaativaan luokkaan. Rakennuspaikkaan liittyvistä uudisrakennuksen kriteereistä esimerkiksi tiivisti rakennettu alue, rakennuksen näkyvä sijoittuminen kaupunkikuvaan tai maisemaan, ranta-alue, vaihtelevat tai vaikeat maastonmuodot tai meluhaitta nostavat hankkeen tavanomaisesta vaativaan luokkaan.

Pientalohankkeiden osalta lähtökohta on monesti tavanomainen suunnitteluluokka. Kuitenkin monet erityisesti rakennuspaikkaan liittyvät tekijät voivat aiheuttaa hankkeen määrittymisen vaativaan suunnitteluluokkaan. Turussa on monia pientaloalueita, joissa pääsääntöisesti suunnitteluluokka on tavanomainen, kuten esimerkiksi Yli-Maaria. Vastaavasti löytyy alueita, joissa myös pientalohankkeet nimenomaan rakennuspaikasta johtuen määräytyvät vaativaan suunnitteluluokkaan. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi ns. Ruotsalaistaloalue Kupittaalla. Huomioitavaa kuitenkin on, että samallakin alueella samassa korttelissa-kin voivat myös pientalohankkeet sijoittua eri vaativuusluokkiin, joko rakennuksesta tai rakennuspaikasta johtuen. Myös kaavamääräykset voivat asettaa sellaisia vaatimuksia hankkeelle, että pientalohanke määräytyy vaativaan suunnitteluluokkaan.

Turussa on aikaisemmin jo vuonna 2007 ja toistamiseen vuonna 2016 päätetty omista tulkintaohjeista koskien pientalojen suunnittelutehtävän vaativuutta. Näillä ohjeilla on osaltaan pyritty tukemaan ja helpottamaan asiakkaiden ja viranhaltijoiden työtä säädösten tulkinnessa.

Uudet säädökset ja ympäristöministeriön ohjeet ovat olleet voimassa lähes neljä vuotta. Ympäristöministeriön ohjeet ovat käytännössä osoittautuneet käyttökelpoisiksi ja riittävästi tulkintaa helpottaviksi ja ohjaaviksi sekä tulkintalinjauksia yhdenmukaistaviksi. Tästä syystä Turun rakennusvalvonnassa ei nähdä enää tarvetta omille erillisille tulkintaohjeille pientalojen osalta. Velvoittavien säädösten lisäksi yhdet katavat ja hyvät tulkintaohjeet ovat riittävät. Samojen tulkintaohjeiden mukaan toimivat myös useat muut suuremmat kunnat kuten Tampere, Jyväskylä ja Oulu. Pääkaupunkiseudulla on joiltakin osin hieman tiukemmat tulkintalinjaukset, eikä niiden soveltaminen Turussa ole tarkoituksenmukaista.

Tulkintalinjaukset voivat jonkin verran vaihdella kunnittain, mutta yksittäisen kunnan toiminnassa yhtenäiset ja yhdenmukaiset tulkintalinjaukset ovat tärkeitä toiminnan ennakoitavuuden ja asiakkaiden oikeusturvan ja yhdenvertaisen kohtelen vaatimuksen vuoksi. Yhtenäinen ohjeistus ja johdonmukainen tulkintalinja ovat tärkeitä myös viranhaltijoiden sujuvan työn ja oikeusturvan takia.

Harkinta ja määrittely rakennussuunnittelun vaativuudesta tehdään aina hankekohtaisesti. Harkintaa rajoittavat laki ja asetus, joiden määrittämissä rajoissa harkinta on tehtävä. Joidenkin hankkeiden kohdalla määrittäminen on hyvinkin yksiselitteistä, kun taas toisinaan rajatapauksissa määrittäminen voi olla haasteellista. Ohjeet ja tulkintalinjaukset ovat erityisen tärkeä työväline haasteellisissa tapauksissa.

Pääsuunnittelijan kelpoisuus

Rakennushankkeen pääsuunnittelijan kelpoisuudesta säädetään MRL 120 e §:n 4 momentissa seuraavasti: Pääsuunnittelijan on täytettävä rakennus- tai erityissuunnittelijan kelpoisuusvaatimukset vähintään samalta tasolta kuin kyseisen rakennushankkeen vaativimmassa suunnittelutehtävässä. Hänellä on lisäksi oltava asiantuntemus ja ammattitaito johtaa suunnitelmien yhteensovittamista.

Lainkohdan tulkinnessa ei ole annettu erillistä ohjetta.

Lainkohdalla on tarkoitettu varmistaa, että pääsuunnittelijalla on käytännössä kyky ja ymmärrys eri suunnitelmien yhteensovittamisesta ja suunnittelutyön kokonaisuuden koordinoimisesta. Käytännössä yleensä rakennussuunnittelija toimii kohteessa myös pääsuunnittelijana. Säännös ei kuitenkaan estä muun erityisalan suunnittelijan (esimerkiksi rakennesuunnittelijan) toimimista kohteen pääsuunnittelijana. Tämä

tarkoittaa, että jos kohteen rakennussuunnittelutehtävä on vaativa, myös vaativan rakennesuunnittelu-tehtävän kelpoisuuden täyttävä henkilö (esimerkiksi rakennusinsinööri) voi toimia kohteessa pääsuunnittelijana.

Rakennussuunnittelutehtävä voidaan arvioida vaativaksi edellä esitetyn mukaisesti useasta eri syystä. Yksi merkittävä tekijä on rakennuksen sijoittaminen rakennuspaikalle silloin, kun maastomuodot ovat haasteelliset. Tällaisessa tilanteessa pääsuunnittelijan pitää todella ymmärtää maaston asettamat vaatimukset myös suunnitelmien yhteensovittamisessa ja koko rakennushankkeen suunnittelun koordinoimisessa. Näissä tilanteissa pääsuunnittelijaksi ei voida sallia henkilöä, joka täyttää lainsäädännön asettamat vaatimukset vain muodollisesti. Rakennusvalvonnassa on arvioitu rakentamisen hyvän lopputuloksen kannalta perustelluksi laatia soveltamisohje uudisrakennusten pääsuunnittelusta: mikäli uudisrakennuksen vaativan rakennussuunnittelutehtävän suunnittelija suunnittelee myös rakennuksen sijoittumisen rakennuspaikalle (asemapiirros), voi kohteen pääsuunnittelijana toimia myös rakennusinsinööri. Erityistapauksissa kelpoisuuden täyttävä LVI- tai pohjarakennesuunnittelija voi toimia myös rakennuskohteen pääsuunnittelijana (esimerkiksi linjasaneeraus tai maisemaa muuttava louhinta).

Liite 1Ympäristöministeriön ohje rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista

Liite 2Ympäristöministeriön ohje rakennusten suunnittelijoiden kelpoisuudesta

Oheismateriaali 1Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määrittämisestä

Va. rakennustarkastaja Jonna Vinberg:

EhdotusRakennus- ja lupalautakunta päättää, että Turun kaupungin rakennusvalvonnassa sovelletaan liitteen 1 mukaisia ympäristöministeriön ohjeita rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista sekä liitteen 2 mukaisia ympäristöministeriön ohjeita rakennusten suunnittelijoiden kelpoisuudesta.

Lisäksi lautakunta päättää, että Turun kaupungin rakennusvalvonnassa sovelletaan edellä mainittuja uudisrakennuksen pääsuunnittelijan kelpoisuutta koskevia vaatimuksia.

Samalla lautakunta päättää kumota 10.2.2016 § 55 tehdyn päätöksen rakennushankkeen suunnittelijoiden ja työnjohtojen pätevyyttä koskevista ohjeista.

PäätösEhdotus hyväksyttiin.

Jakelu

tiedKaupunkiympäristötoimiala, rakennusvalvonta
tpvSuomela Sari

Liitteet:

Rlupalk § 40

Liite 1:[Ympäristöministeriön ohje rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokista](#)

Liite 2:[Ympäristöministeriön ohje rakennusten suunnittelijoiden kelpoisuudesta](#)